

Notitser.

Sverigs Seddelbanker. — Direkte Forbindelse mellem engelske Landmænd og Forbrugere i London. — Ekonomiska Samfundet i Finland. — Le Musée social. — Hafnia 1872—97. — Alumina 1872—97.

Sverigs Seddelbanker.

Ved et Par Love af 12. Maj 1897 er der indtraadt en betydelig Ændring i Ordningen af Sverigs Seddelbankvæsen. Hovedpunktet i de nye Love er en Reform, som meget længe har staaet paa Dagsordenen, men som stadig har stødt paa en Modstand, der først nu er bleven overvunden, nemlig en Ophævelse af Enskilda Bankernes Seddeludstedelsesret. Ved de nævnte Love er denne Ret ophævet fra 1. Januar 1903, og fra dette Tidspunkt bliver altsaa Sverigs Riksbank eneberettiget til at udstede Sedler. Man er derved gaaet over til det Eenbanksystem, der er gældende i Danmark og Norge og forøvrigt ogsaa i de fleste andre evropæiske Stater, med Undtagelse af de enkelte Lande, hvor særlige historiske Forudsætninger have fremkaldt Modifikationer, der dog i Reglen — som f. Ex. i England og Tyskland — ere af meget ringe Betydning.

Af Overgangsbestemmelserne er der særlig Anledning til at fremhæve Hovedlovens § 41, der bestemmer,

Notitser.

Sverigs Seddelbanker. — Direkte Forbindelse mellem engelske Landmænd og Forbrugere i London. — Ekonomiska Samfundet i Finland. — Le Musée social. — Hafnia 1872—97. — Alumina 1872—97.

Sverigs Seddelbanker.

Ved et Par Love af 12. Maj 1897 er der indtraadt en betydelig Ændring i Ordningen af Sverigs Seddelbankvæsen. Hovedpunktet i de nye Love er en Reform, som meget længe har staaet paa Dagsordenen, men som stadig har stødt paa en Modstand, der først nu er bleven overvunden, nemlig en Ophævelse af Enskilda Bankernes Seddeludstedelsesret. Ved de nævnte Love er denne Ret ophævet fra 1. Januar 1903, og fra dette Tidspunkt bliver altsaa Sverigs Riksbank eneberettiget til at udstede Sedler. Man er derved gaaet over til det Eenbanksystem, der er gældende i Danmark og Norge og forøvrigt ogsaa i de fleste andre evropæiske Stater, med Undtagelse af de enkelte Lande, hvor særlige historiske Forudsætninger have fremkaldt Modifikationer, der dog i Reglen — som f. Ex. i England og Tyskland — ere af meget ringe Betydning.

Af Overgangsbestemmelserne er der særlig Anledning til at fremhæve Hovedlovens § 41, der bestemmer,

at fra Begyndelsen af 1899 til Udgangen af 1903 kan enhver Enskilda Bank, der opgiver sin Ret til Seddeludstedelse, dels mod Sikkerhed, som Riksbankens øverste Styrelse godkender, benytte Kassekreditiv hos Riksbanken indtil Halvdelen af det Seddelbeløb, som Banken havde cirkulerende 1. Januar 1896, uden Erlæggelse af Kreditivafgift og til en Rente, der er to Procent lavere end den noterede Vexeldiskonto, dog ikke under to Procent pro anno, og dels ligeledes indtil Halvdelen af nævnte Seddelbeløb i Riksbanken rediskontere saadanne Vexler, som antages af Riksbankens øverste Styrelse, til en Diskonto, der ikke overstiger $\frac{2}{3}$ af den noterede Vexeldiskonto. Fra Begyndelsen af 1904 til Udgangen af 1908 skulle Enskilda Bankerne nyde Rediskonteringsret paa nævnte Vilkaar for 40 pCt. af deres den 1. Januar 1896 cirkulerende Seddelmængde. Til samtlige disse Rettigheder er der knyttet den Betingelse, at Bankerne ikke have inddraget noget af deres den 1. Januar 1896 eksisterende Afdelingskontorer. Forsaavidt en saadan Inddragning har fundet Sted, skal Kongen under Hensyn til de inddragne Kontorers Vigtighed bestemme, hvorvidt Retten til Kreditiv og Rediskontering skal bortfalde, eller med hvilken Sum Beløbet skal nedsættes. Retten bibeholdes, selv om de vedkommende Banker omdannes til Bankaktiebolag, d. v. s. til almindeligt Aktieselskab med begrænset Ansvarlighed. Efter de nugældende Regler skal Enskilda Bankernes Kapital indtil et vist Beløb ejes af solidarisk ansvarlige Deltagere.

I Riksbankens øverste Styrelse indtræder i Følge en hvilende Grundlovsbestemmelse, der ved Lovene af 12. Maj træder i Kraft, den Forandring, at medens

hidtil samtlige »Fullmægtige« valgte af Rigsdagen, skal fra 1899 Formanden udnævnes af Kongen, de øvrige vælges af Rigsdagen. Banken skal for Fremtiden have mindst ét Afdelingskontor i hvert af Rigets Län med Undtagelse af Stockholms (hvor Hovedsædet findes). Funderingsbestemmelserne forblive i Principet de samme som hidtil, idet Hovedreglen vedbliver at være den, at Banken kan udstede Sedler dels for det Beløb, der svarer til 1) den metalliske Kasse, 2) Guld, der er deponeret i Udlandet eller under Transport derfra, 3) Tilgodehavende hos udenlandske Korrespondenter og dels for et vist Beløb herudover, dækket ved Værdipapirer og Vexler; men dette sidste Beløb er under Hensyn til Inddragningen af Enskilda Bankernes Sedler forhøjet fra 45 til 100 Millioner Kroner. Den metalliske Kasse maa aldrig være under 25 Millioner Kroner, og naar den Del af Seddelmængden, der ikke dækkes ved de under 1—3 nævnte Aktiver, overskrider 60 Millioner, skal der udover de 25 Millioner være en metallisk Kassebeholdning for mindst 30 pCt. af det overskydende Beløb. Tiltrods for denne Bestemmelse — der heller ikke i Principet er ny — er det interessant at lægge Mærke til, hvor stærkt Sverigs ikke paa Metal funderede Seddelmængde ogsaa efter Ophevelsen af Enskilda Bankernes Seddeludstedelsesret vil kunne komme til at overskride f. Ex. Danmarks.

At Forandringen i det svenske Seddelbankvæsen iøvrigt er af en meget gennemgribende Natur, fremgaar tydeligt af følgende Tal, der vise den Rolle, som den private Seddeludstedelsesret for Øjeblikket spiller i Sverig. Antallet af Enskilda Banker er 27, og deres samlede Seddelemmission har i den senere Tid været

omkring 60 Millioner Kroner, medens Riksbankens Seddelemmission samtidig har været omtrent 50 Millioner Kroner. Det er under disse Omstændigheder ikke til at undres over, at det har været lang Tid, inden man er naaet til at overvinde den Modstand, der har fundet en Støtte i de store Interesser, der ere knyttede til det private Bankvæsen. Efter forskellige Bladreferater af Rigsdagsforhandlingerne at dømme synes dog Tidspunktet nu at have været fuldstændig modent, og den Opposition, der endnu var tilbage, var tildels mere af politisk end af økonomisk Natur, idet den for en stor Del rettedes imod den ovenfor nævnte hvilende Grundlovsbestemmelse, i Følge hvilken Rigsdagen lider et Skaar i sin Enebestemmelsesret med Hensyn til Riksbankens Styrelse.

E. M.

Direkte Forbindelse mellem engelske Landmænd og Forbrugere i London.

Den store engelske Østbane — Great Eastern Railway —, der for en Del løber gennem Egne, hvis Befolkning hovedsagelig lever af Landbruget, har gjort et interessant Forsøg paa at skabe en direkte Forbindelse mellem Landmænd og Forbrugere i London. Forsøget, der paabegyndtes den 1. December 1895, maa efter en fornylig frenkommen Meddelelse nu siges heldig at have bestaaet Prøven.

Jærnbaneselskabets Bestyrelse gik ud fra, dels at mange Londoner-Husholdninger vilde være glade ved at faa direkte fra Landbruget en ugentlig Forsyning af